

Besòs
2021—22
Segon quadrimestre

Habitatge i ciutat
Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona
Universitat Politècnica de Catalunya

Habitatge i ciutat
Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona
Universitat Politècnica de Catalunya

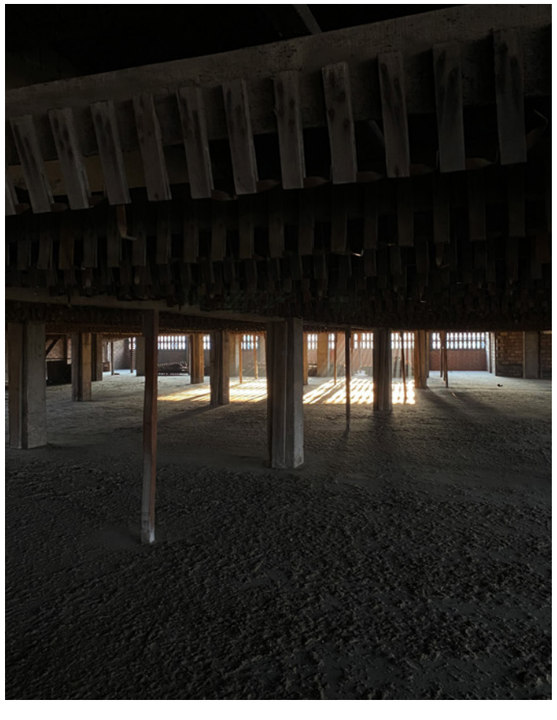
Besòs
Com compartim
Exercici 2Q
Habitatge Cooperatiu

Ante los cambios de la pirámide poblacional que anticipan que para el 2050 en Cataluña superaremos los 2’5 millones de personas mayores de 65 años (30 % de la población) y los efectos de la pandemia que ha puesto en crisis el tejido habitacional y ha exacerbado otra pandemia, la soledad, invisibilizada en el interior doméstico, se hace pertinente explorar otras formas de convivencia basadas en la ayuda mutua. El desarrollo de una relación colaborativa promueve la solidaridad y un sentimiento de pertenencia, que genera lo que se podría llamar una relación cuasi familiar para colmar las necesidades básicas de la vida diaria y carencias afectivas, bien por causas naturales, bien por la emancipación de los otros miembros de la familia.

Se trata de pensar acerca de cuánto espacio personal necesita un ser humano, y de qué forma la comunidad -más allá de la familia nuclear- puede tener lugar en la arquitectura doméstica. La aparición de nuevas formas de compartir o poner en común el espacio pasa por decidir distintas escalas de convivencia. Por un lado, la posibilidad de compartir dentro de la vivienda, distinguiendo entre las unidades habitacionales como territorio de la intimidad, y el cluster que agrupa distintas unidades habitacionales en torno a un espacio de relación compartido, dotado de cocina. Y por otro lado, otra escala de convivencia que se manifiesta en los espacios comunes fuera de la casa. La disposición de locales y dispositivos comunitarios en un entorno de proximidad de los clusters puede ampliar el acto de habitar más allá del confín de la casa, de la misma manera que su ubicación estratégica en el conjunto residencial puede polarizar recorridos y flujos que activen y potencien la vida en comunidad, abriéndose también la posibilidad de establecer vínculos con el tejido social del barrio. Coworking, sala polivalente (reuniones, espacios de juego para niños y mayores), lavandería, apartamento satélite, huertos urbanos, son entre otros posibles usos el programa, objeto de proyecto, que articula tres escalas de convivencia.
Se trata de diseñar un soporte arquitectónico para la convivencia intergeneracional donde 2/3 del espacio sea privativo y 1/3 sea compartido, que logre un equilibrio entre lo privado y lo público, lo individual y lo colectivo, lo propio y lo compartido, la intimidad y la soledad; y que responda al estilo de vida deseado por los solteros de cualquier edad, las familias -ya sean monoparentales o mixtas-, y los mayores.

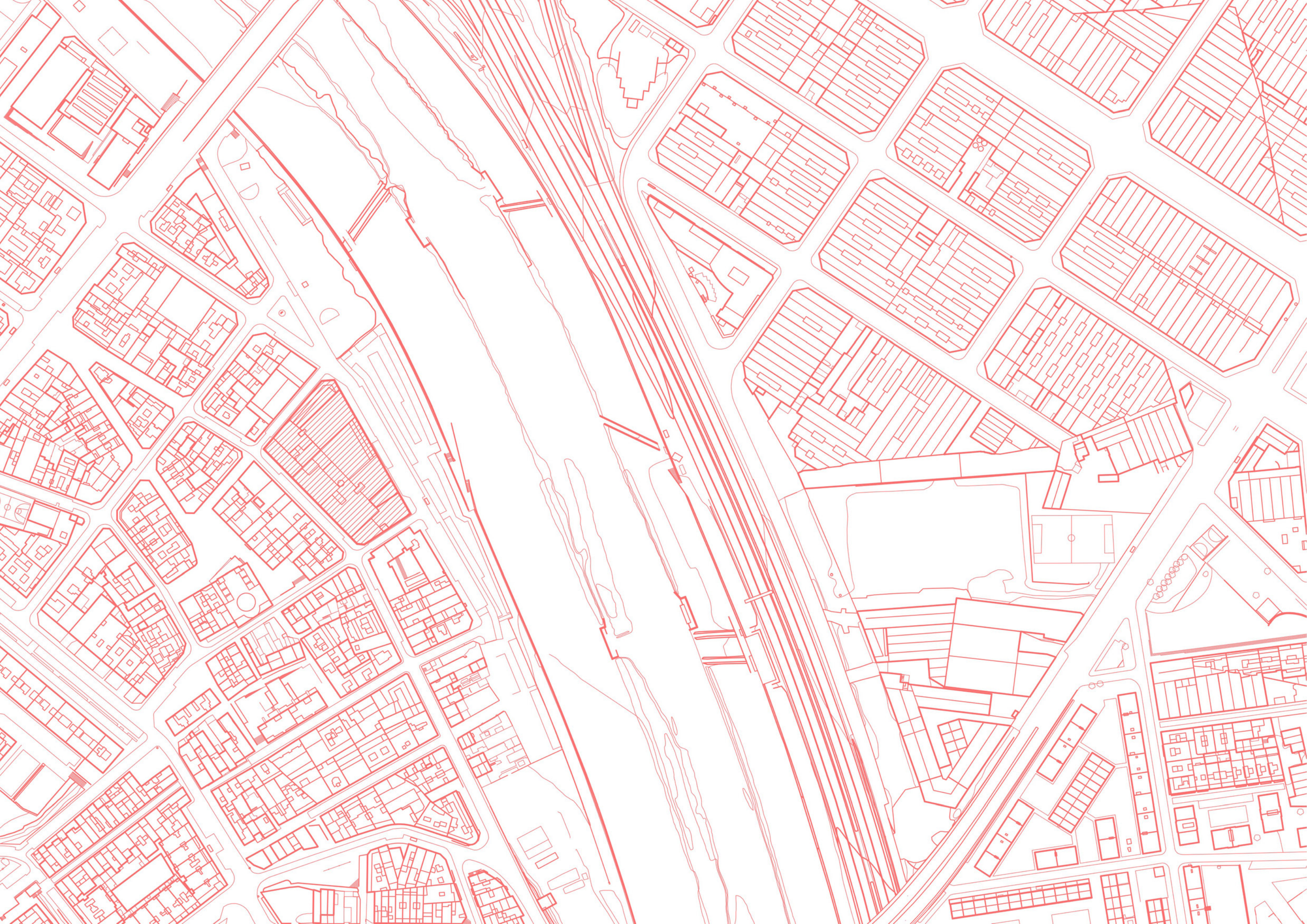

La fàbrica de cartró
Recull d'imatges

1

2

5

1 Viviendas en Fabra y Coats - Roldán Berengué
2 29 viviendas no convencionales - Garcés de la Seta Bonet
3 Solo House - Office

exercici
Durant aquest primer període ens hem acostat a la conca baixa del riu Besòs, i hem treballat al barri de safaretjos en el seu punt més proper al pont del molinet, una zona complexa límit entre municipis i amb un important presència al front fluvial.
En aquest segon quadrimestre treballarem no gaire lluny en el conjunt anomenat la fàbrica de cartró Llandrich que aglutina un conjunt d' edificacions de finals dels anys cinquanta destinades a la producció i assecatge de paper i cartró.
L' exercici vol fer èmfasi en la importància vital del manteniment del patrimoni industrial i en les possibilitats i potencialitats que presenta el seu aprofitament en aquest cas per habitatge. Les façanes del conjunt d' edificis són especialment característiques amb les seves gelosies de maó que permetien la ventilació i assecatge del paper disposat a les seves plantes.

programa 2Q
El conjunt d' edificacions objecte del treball contempla totes les edificacions de l' illa de la fàbrica de cartró. Edificacions amb diferents alçades i diferent valor patrimonial de les que que caldrà valorar el seu manteniment per acabar disposant un programa habitacional per a 300 habitants en règim de co-housing. No es determinen m2 de la proposta però previsiblement donades les dimensions de les edificacions caldrà buidar i fer arribar la llum a tots els espais.
Es demana el mínim enderroc així com la màxima preservació dels elements característics patrimonials especialment les gelosies de maó de les façanes.
També caldrà pensar en la relació amb l' entorn urbà proper i les possibles actuacions en les edificacions de planta baixa.

De manera similar al primer quadrimestre, tots els habitatges han d'estar formats per espais privats (Unitats Habitacionals) i espais compartits. La disposició dels espais compartits, presents tant a escala de l'habitatge com del conjunt, es deixa a criteri de l'estudiant. El 60% de la superfície total s'haurà de destinar als espais privats i el 40% als espais compartits.

Espais privats (Unitat Habitacionals)
Programa mínim: 1 dormitori + bany + espai d'estar/ treball (Sup. mínima: 26m2)
Programa màxim: 2 dormitoris + bany + espai d'estar/ treball (Sup. mínima: 50m2)

Conjunt d'unitats habitacionals (Espais privats + Espais compartits)
Programa mínim: 2 Unitats Habitacionals + espais compartits (Sup. mínima: 60m2)
Programa màxim: 9 Unitats Habitacionals + espais compartits (Sup. mínima: 300m2)

Espais compartits (a escala de l'habitatge i/o agregació i/o conjunt)
Sales d'estar
Espais polivalents (Treball/Taller/Oci)
Cuines

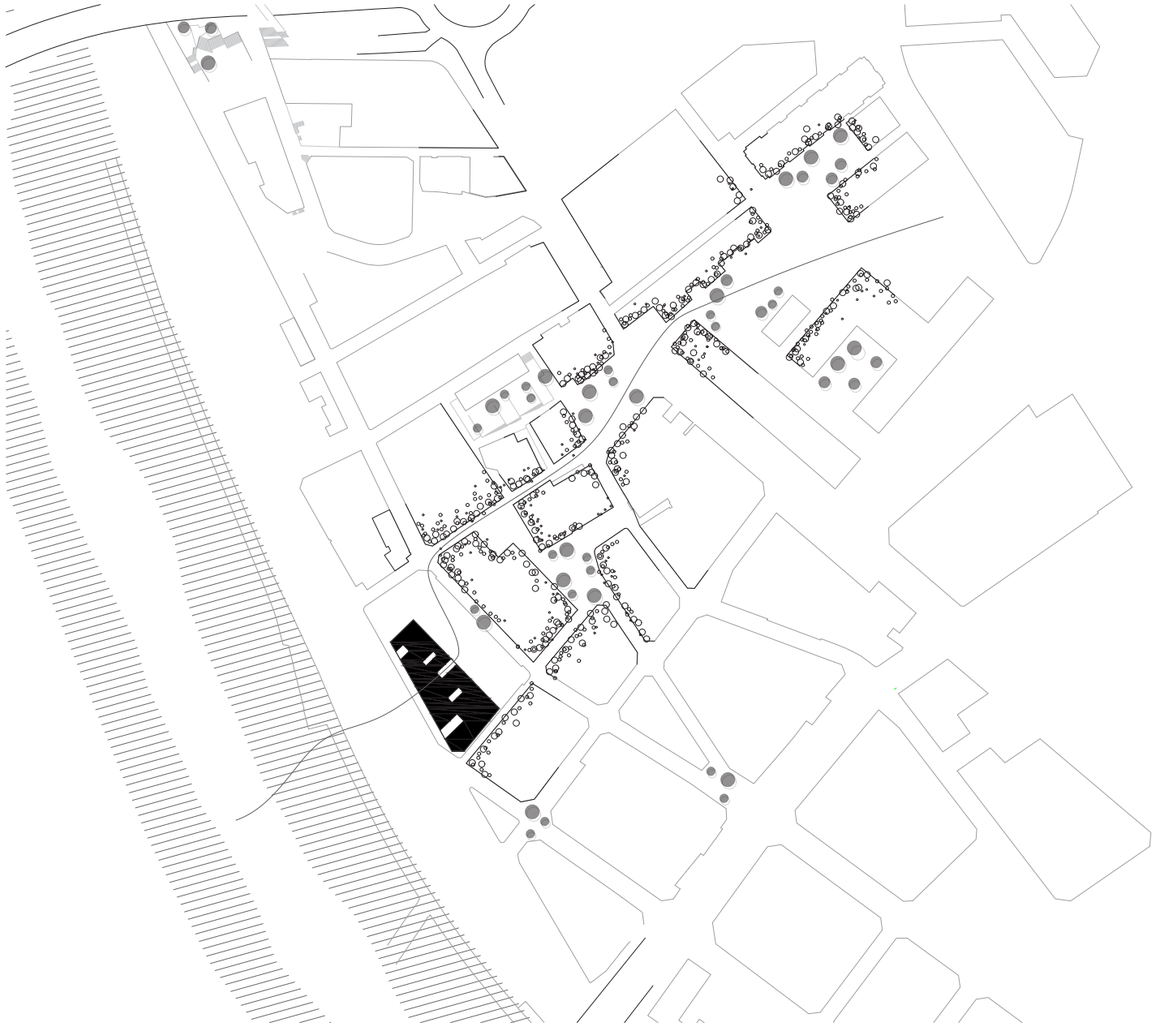

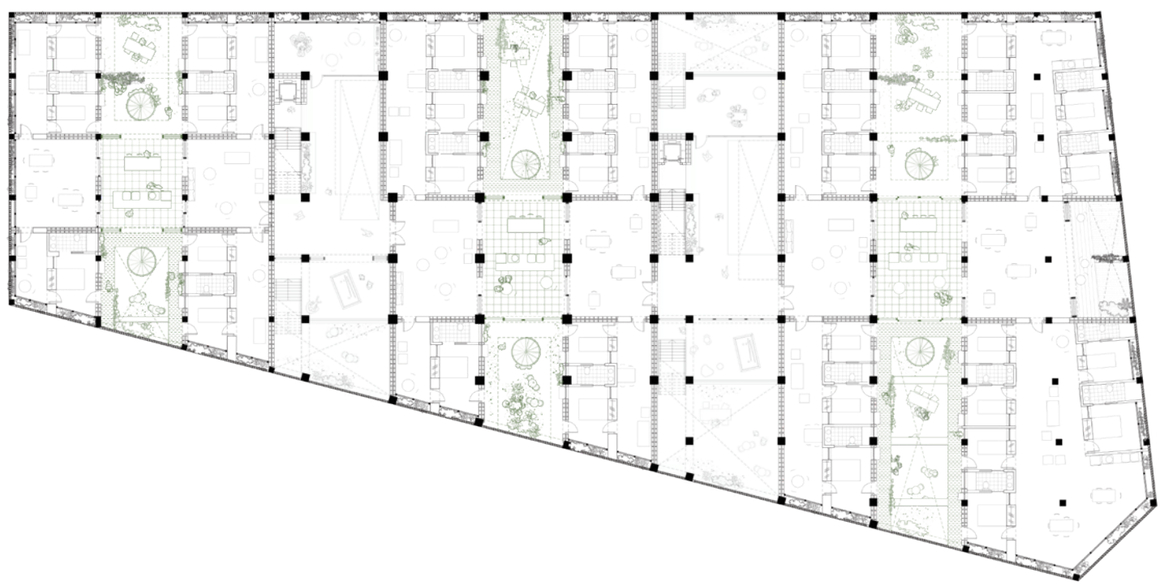
calendari

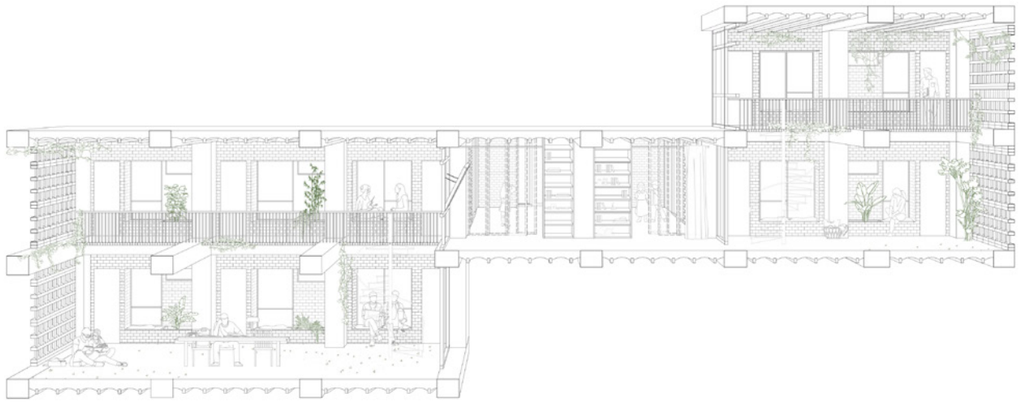
31 gener	**Pere Joan Ravetllat** Presentació 2Q **Mercè Berengué. Roldán/Berengué** Rehabitar la industria
2 febrer	**Visita presencial fàbrica de cartró** **David Sarri. INCASOL.**
7 febrer	Tallers. Assignació de professors
9 febrer	Tallers
14 febrer	**Primer Lliurament** Reflexió prèvia a la proposta
16 febrer	Tallers
21 febrer	Tallers
23 febrer	Tallers
28 febrer	Tallers
2 març	Tallers Manel Fernández / Daria de Seta
7 març	Tallers
9 març	Tallers
14 març	Setmana transversal
16 març	Setmana transversal
21 març	**Tallers**
23 març	Lliurament
28 març	**OFFICE. Kersten Geers**
30 març	Tallers
4 abril	Tallers
6 abril	**Sessió Mid-term**
20 abril	Tallers
25 abril	Tallers
27 abril	Tallers
2 maig	Tallers
4 maig	Tallers
9 maig	Tallers
11 maig	Tallers
16 maig	Tallers
18 maig	**Lliurament de curs**
23 maig	Tercer lliurament. Avaluació continuada
25 maig	**Tercer lliurament. Avaluació continuada**
17 juny	**Lliurament Final i acte de cloenda**

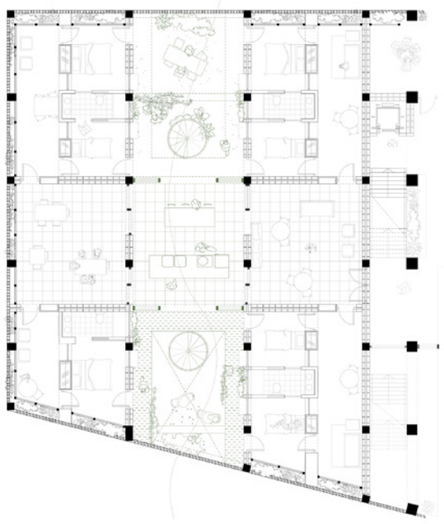

FÀBRICA DE CARTRÓ

Júlia Cánovas, Sara Vázquez

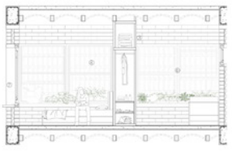

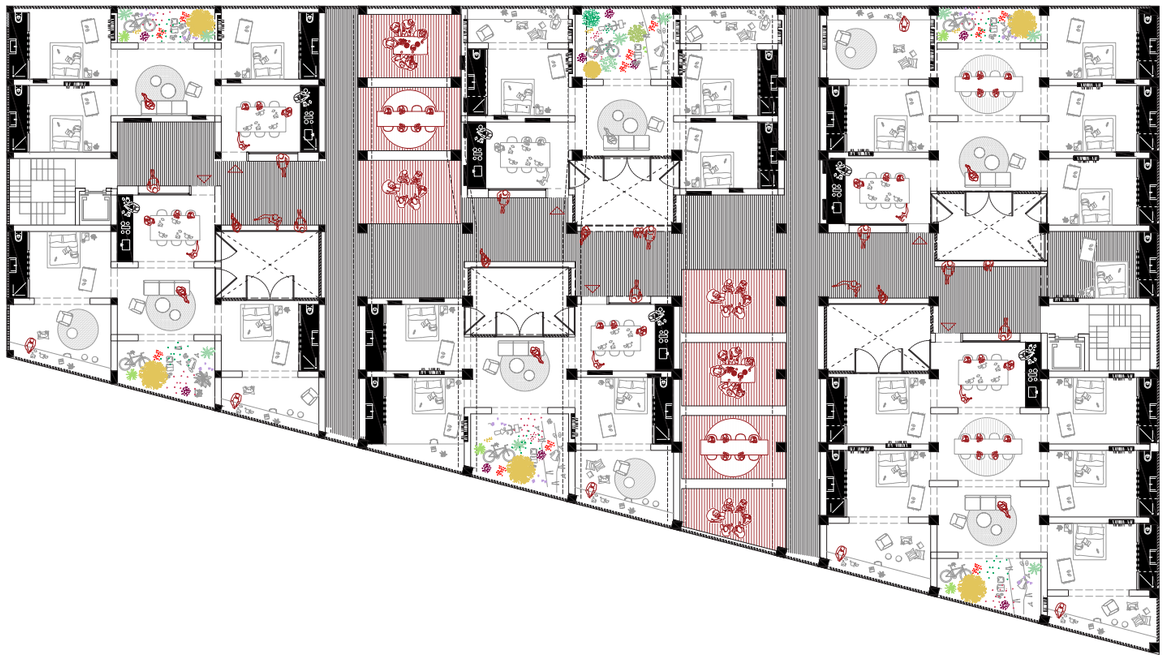

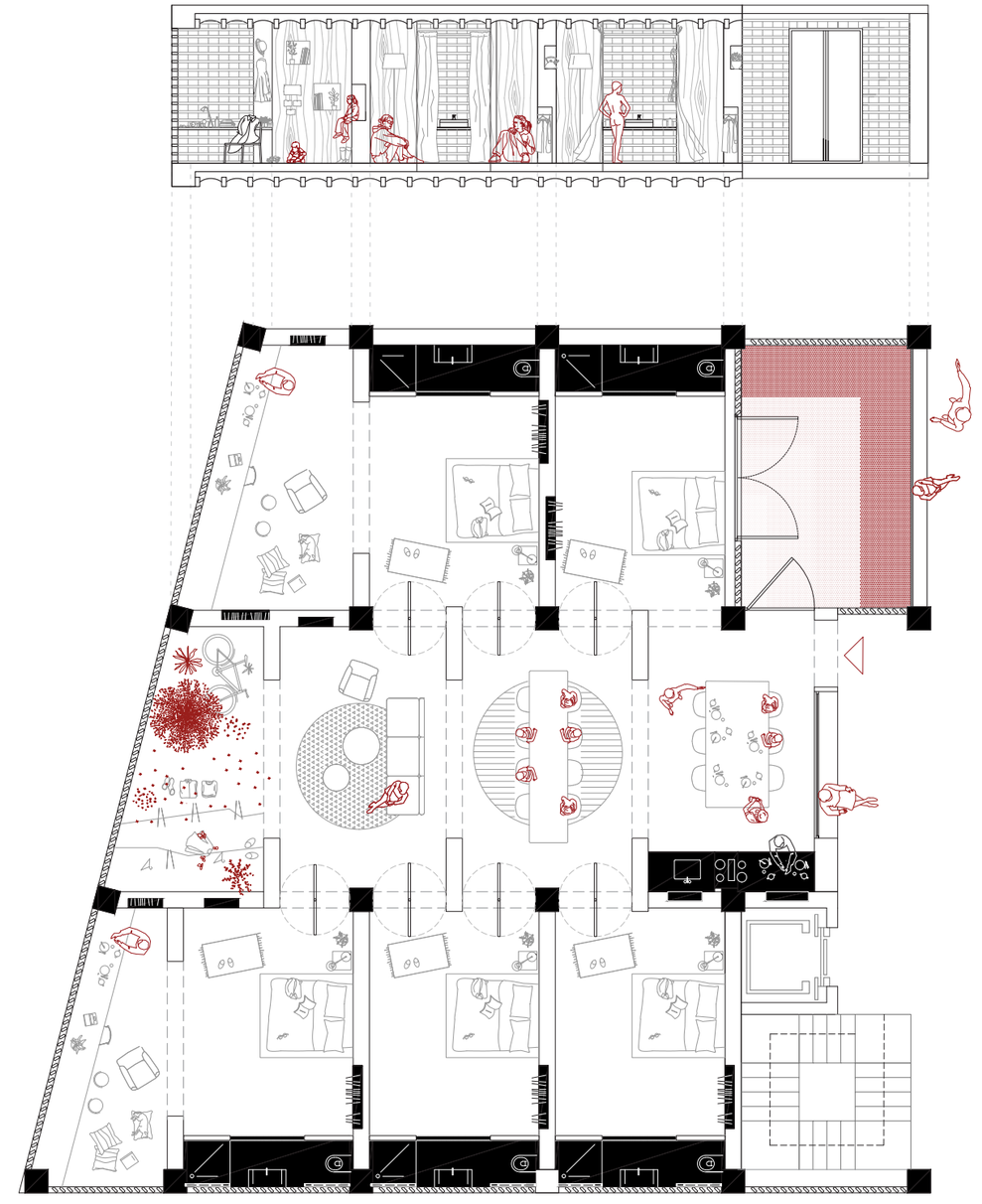

Marc Miquel, Neus Cardona

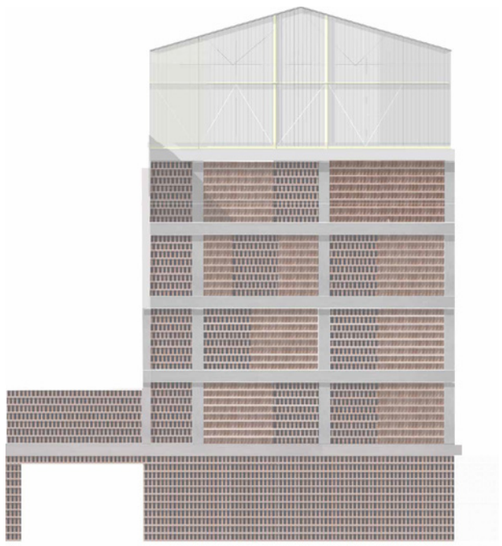

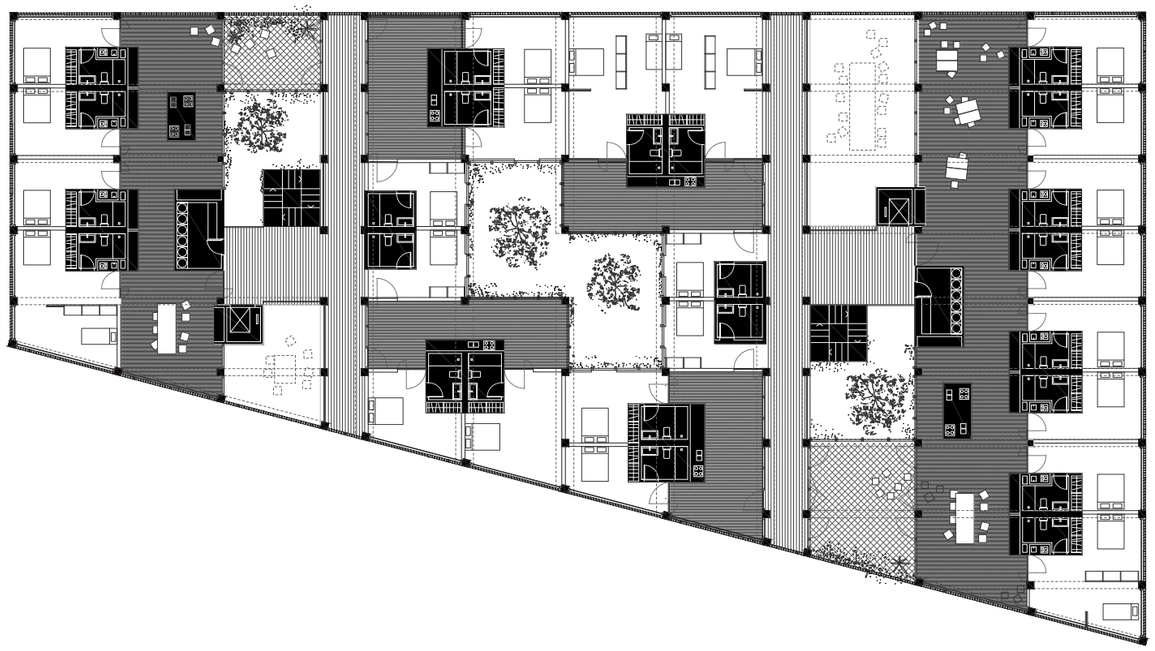

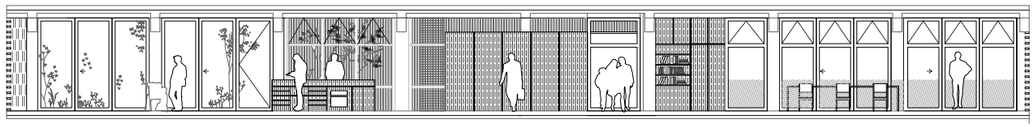

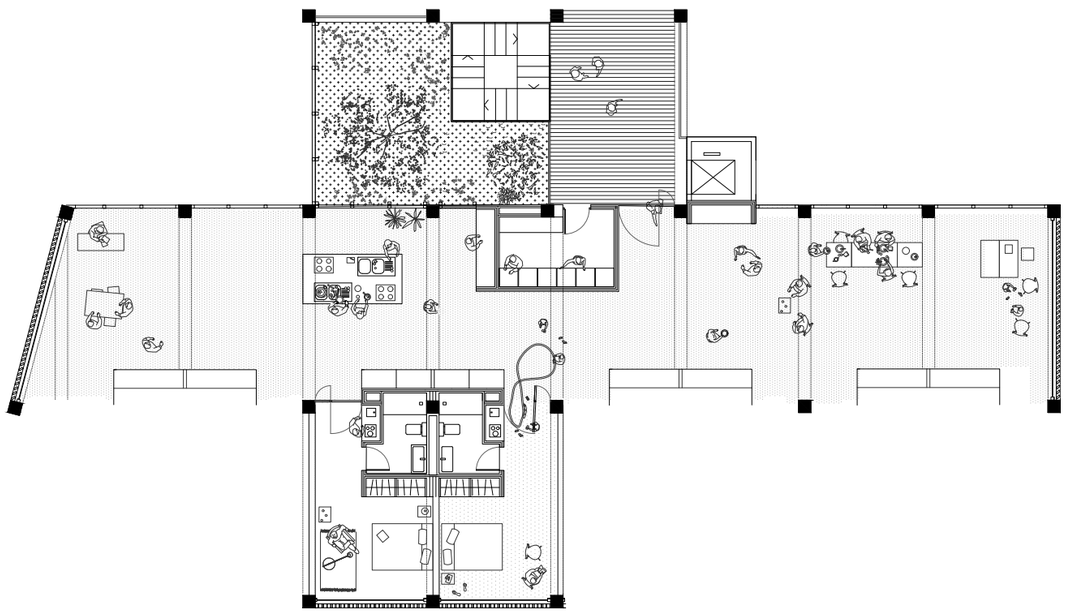
Marta Raso, Guillem Cerezo

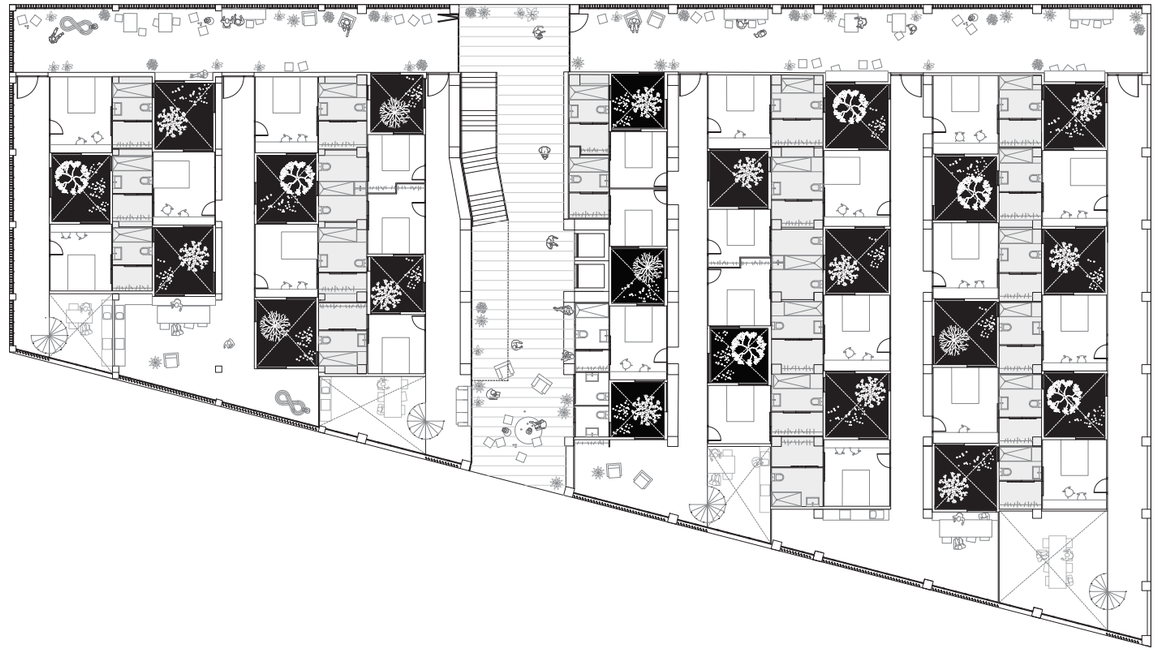

Mireia Parramón, Nuria Llufriu

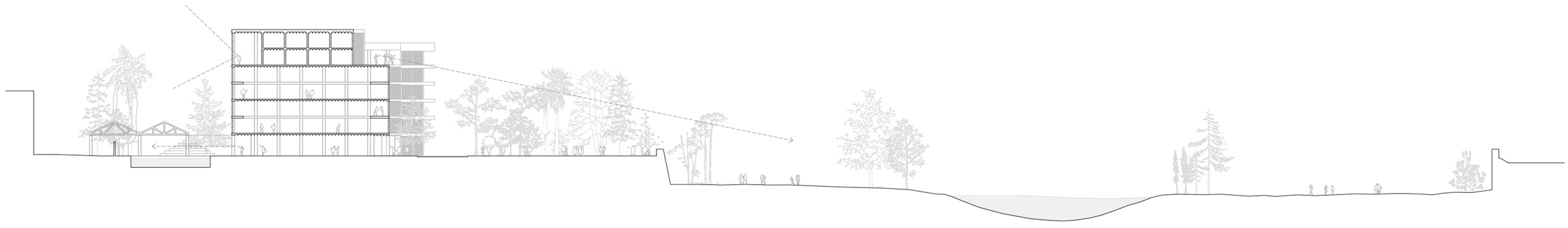

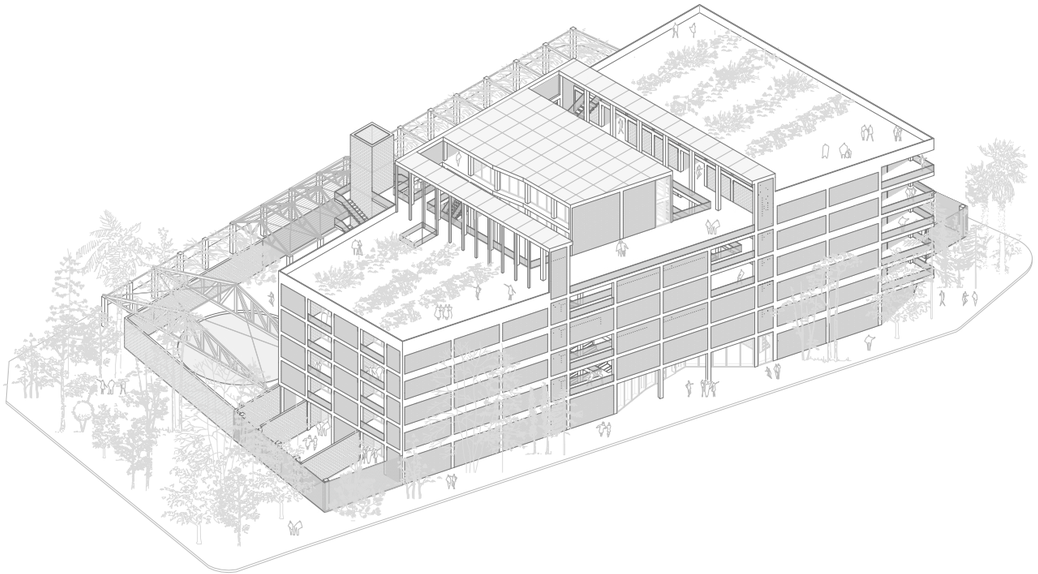

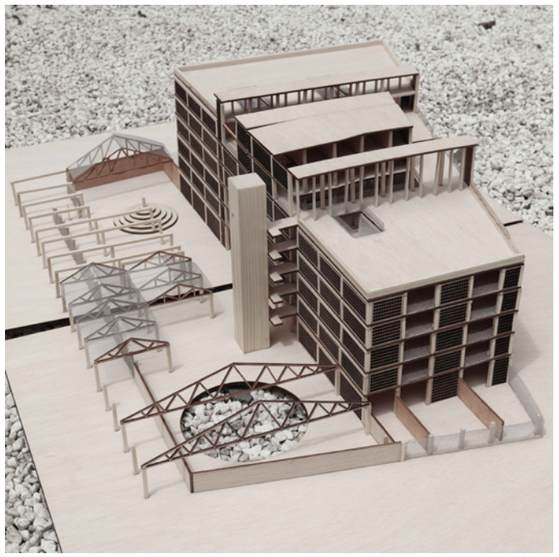
Zac Martí, Gerard Lizana

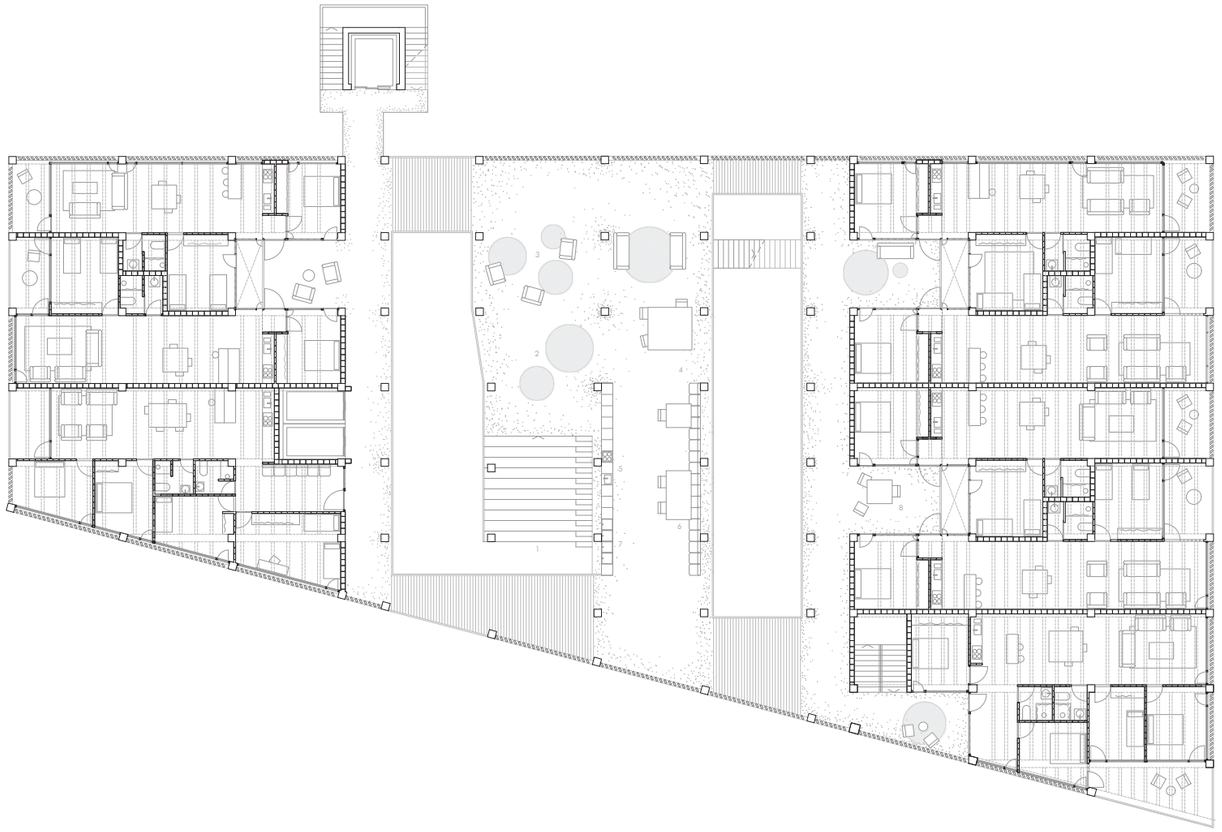

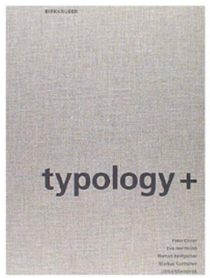

Bibliografia

Teoria

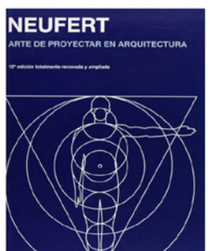

Tècnica

Publicacions curs

Curs actual

1 P. EBNER, E. HERRMANN, R. HÖLLBACHER, M. KUNTSCHER,U. WIETZORREK
typology+: Innovative Residential Architecture Basel, Birkhäuser Verlag AG 2010

2 X. MONTEYS, P. FUERTES
Casa collage. Un ensayo sobre la arquitectura de la casa Gustavo Gili. Barcelona 2001

3 I. ABALOS
La buena vida: visita guiada a las casas de la modernidad
Gustavo Gili. Barcelona 2001

4 A. DEPLAZES
Constructing architecture. Materials, processes, structures. A handbook
Birkhauser. 2005

5 E. NEUFERT
Arte de proyectar en arquitectura
Edicions Gustavo Gili, S.A.

6 P. J. RAVETLLAT, J. BADIA, A. CAMPO BAEZA, M. PERIS, J. FERRANDO, P. ROEL, C. ENRICH, J.L. MATEO, S. BATES, X. ROS, L. NADAL
Barcelona 60's
Col·lecció 'Habitatge i Ciutat' Edicions ETSAB-UPC, Barcelona 2021

7 P. J. RAVETLLAT, J. BADIA, P. ECKERT, J. SERGISON, J. FERRANDO, M. PERIS, M. BEVK, A. UBACH, J.L. MATEO
Limits
Habitatge i Ciutat Pere Joan Ravetllat. Barcelona, 2017

8 J. BADIA, A. UBACH, M. PERIS, J. FERRANDO, P. J. RAVETLLAT, J. PASCUAL, I. BILBAO, E. BONELL
Des dels edificis
Col·lecció 'Habitatge i Ciutat' Edicions ETSAB-UPC, Barcelona 2010, 2011, 2012

9 ETH Case
More than housing. Cooperative planing – A case study in Zürich
BIRKHÄUSER. Zürich, 2015.

10 Susanne Schmid
A History of Collective Living
BIRKHÄUSER. Zürich, 2019.

11 I. ABALOS
Palacios comunales atemporales. Genealogía y anatomía.
Puente Editores. Barcelona 2020

Habitatge i ciutat
Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona
Universitat Politècnica de Catalunya

Besòs
2021—22
Tercer curs tarda
Segon quadrimestre

Responsable curs
Pere Joan Ravetllat

Professors
Jordi Badia
Pau Bajet
Conxita Balcells
Carol Beuter
Carles Enrich
Bàrbara Noguerol
Marta Peris
Pablo Roel
Xavier Ros

Assistència docent
Julia Andrés
Antoni Garcés
Núria Gómez
Jesús Quintana

Amb el suport
Gira
Gradhermetic
Lamp